

یادداشت

دوگانه توسعه و عدم توسعه

ادامه از صفحه یک | اما در عصری که با یک گوشی موبایل می توان به کل دانش، اطلاعات، وقایع، خبرها و... درافقی نقاط جهان در کمترین زمان ممکن دسترسی داشته باشیم، «انحصار خرد و حق» توسط برخی اذهان یا یک اقلیت نه تنها ناممکن بلکه پیامدهایی مخربی برای هر جامعه ای خواهد داشت. اگر توسعه خرد (فردی و جمعی) به واسطه توسعه علوم گوناگون، دسترسی سریع و همگانی به انبوه داده ها در عرصه های گوناگون از طریق فناوری اطلاعات، تحولات بنیادی در اشکال حکمرانی و... در جهان علم، اخلاق و فناوری بنیاد را درک و بیذیریم، آنگاه، باید گفته شود که یگانه ابزار ایجاد امنیت و تحقق منافع (فردی و اجتماعی)، حکمرانی مبتنی بر «خرد، اراده و حقوق جمعی (ملی)» است. از پیامدهای اجتناب ناپذیر، «تلقی امکان»، انحصار خرد و حق (حقوق) در کشورهای توسعه نیافته، توسط برخی اذهان، اراده ها و یک اقلیت ؛ فقر، حاکمیت اراده ها به جای حاکمیت قانون، بی اخلاقی سیاسی، بی نظمی های مالی برخی صاحب منصبان، مسدود کردن راه های مشارکت عمومی در مدیریت سیاسی به شیوه های مختلف، نفوذ عوامل بیگانه در مدیریت ملی، تضعیف اخلاق سیاسی و... می باشد. ظاهراً «شهریاران» معاصر متوجه نیستند که ماکیاولی «اندیشه ها و راهکارهای مطلوب حکمرانی» را در زمانی که شمشیر سلاح واسب و چهارپایان ابزار حمل و نقل و... بود، ارائه کرد. در عصر دانش، صنعت، فناوری اطلاعات، تکنولوژی و... «هیچ شهریاری» نمی تواند مبتنی بر اندیشه ها، روش ها و... ماکیاولیسیم، کارآمد و پایدار باشد. نه تنها لازم بلکه ضروری است تا «شهریاران» معاصر، در کشورهای توسعه نیافته، درک کنند و بیذیرند که جهان دانش، فناوری اطلاعات، اخلاق سیاسی، صنعت، تکنولوژی و... جایگزین جهان «انحصار خرد و حق»، شده است. عبور از عقب ماندگی و توسعه اجتماعی در همه عرصه ها، مستلزم حکمرانی مبتنی بر همکاری، هم اندیشی، تبادل نظر و «اهداف جمعی (ملی)»، مشارکت در ساختار مدیریت سیاسی و... است. اندیشه ها و روش های توسعه اجتماعی، «به ویژه در عرصه مدیریت ملی»، یک خاطره تاریخی» است. اگر استدلال فوق کاربردی تلقی شود، آنگاه، می توان ادعا کرد که «عقب ماندگی در برخی کشورها، محصول حکمرانی مبتنی بر اندیشه ها، روش ها، اهداف و آرمان های غیرکاربردی» است. به عبارتی، در عصر دانش، فناوری اطلاعات، اخلاق و... حکمرانی اذهان و اراده هایی که زمین را مسطح تلقی می کنند، برآذهانی که زمین بر یک جسم کروی در فضایی بی انتها تلقی می کنند، ناممکن و مخرب است. در پایان، لازمه تحولات در عرصه های گوناگون اجتماعی از جمله سیاسی، تحولات در مبانی فکری جامعه و به ویژه نخبگان، است.

حشمت... فلاح ت پیشه در گفت و گو با «آرمان ملی»:

ایران و پاکستان وارد جنگ نخواهند شد

تاکنون تنش بین ایران و پاکستان تا به این اندازه نبوده است

سیاستمداران در پاکستان در عمل دیکته نظامیان را انجام می دهند

در شرایط کنونی که دولت در پاکستان یکی از بی ثبات ترین دولت ها بین کشورهای جهان به شمار می رود

انتقادات در درون این کشور نسبت به دخالت نظامیان در سیاست وجود دارد. البته این موضوع در بین کشورهای غربی حامی پاکستان نیز مطرح می شود. به همین دلیل نیز نظامیان در پاکستان از هر گونه چالش نظامی مقطعی خارجی به سود موقعیت خود استفاده می کنند

آرمان ملی - احسان نصاری: پاکستان در واکنش به حمله موشکی ایران به خاک این کشور به ایران حمله نظامی کرد. مرحمتی، معاون استاندار سیستان و بلوچستان در تشریح جزئیات این حملات اظهار داشت: ساعت ۴ صبح روز پنجشنبه ۳ پهباد به یکی روستاهای مرزی ایران در سراوان حمله کرده اند. در این حمله ۴ منزل تخریب شده و ۱۰ نفر کشته شده اند که همگی پاکستانی هستند. در حال بررسی هستیم که چگونه این افراد در این روستا ساکن شده اند. وزارت خارجه پاکستان در بیانیه ای اعلام کرد: صبح روز پنجشنبه پاکستان مجموعه ای از حملات نظامی دقیق و کاملاً هماهنگ و هدفمند را علیه مخفیگاه های تروریست ها در استان سیستان و بلوچستان ایران انجام داد. تعدادی از تروریست ها در جریان این عملیات کشته شدند. از سوی دیگر وزارت خارجه عراق نیز خبر داد شکایت رسمی علیه ایران را به سازمان ملل و شورای امنیت ارائه داده است. همچنین وزارت امور خارجه ایران در بیانیه اعلام کرد: جمهوری اسلامی در عین حال که به سیاست حسن همجواری و برادری بین دو ملت و دو دولت جمهوری اسلامی ایران و پاکستان پایبند است و اجازه نمی دهد دشمنان روابط خوب و برادرانه دو کشور را تیره کنند، امنیت مردم و تمامیت ارضی کشور را خط قرمز خود برمی شمرد و از دولت دوست و برادر پاکستان قویا انتظار دارد که به تعهدات خود در ممانعت از استقرار پایگاه ها و گروه های مسلح تروریستی در خاک پاکستان پایبند باشد. در این بیانیه عنوان شده است: در حادثه سه شنبه ۲۶ دی ماه ۱۴۰۲ قراقره مرزی نیروی زمینی سپاه مستقر در استان سیستان و بلوچستان با مشاهده آمادگی یک گروه تروریستی برای عزیمت به سمت خاک جمهوری اسلامی ایران برای انجام عملیات تروریستی دیگری مانند اقدام چنانیکارانه راسک، اقدام به عملیات پیشگیرانه علیه این گروه تروریستی در یادگان و مقر استقرار آنها در ارتفاعات منطقه و کیلومترها دورتر از مناطق مسکونی کرد که این رویه بخشی از وظایف ذاتی نیروهای مرزی جمهوری اسلامی ایران برای مقابله متناسب با هرگونه تهدید تروریستی قریب الوقوع علیه مردم و شهروندان کشور است. «آرمان ملی» برای تحلیل و بررسی آخرین تحولات مرزی بین ایران و پاکستان و عراق با حشمت الله فلاح ت پیشه، تحلیلگر روابط بین الملل و رئیس پیشین کمیسیون امنیت ملی مجلس شورای اسلامی گفت و گو کرده که در ادامه می خوانید.

با حمله پاکستان به خاک ایران معادلات سیاسی و نظامی بین دو کشور تغییر پیدا کرده است. ارزیابی شما از اتفاقاتی که در روزهای گذشته بین دو کشور رخ داده چیست؟

در مرحله نخست باید عنوان کنم ایران و پاکستان وارد جنگ نخواهند شد. اتفاقاتی که در روزهای اخیر بین ایران و پاکستان رخ داده از بسیاری از جهات قابل پیشگیری بود و می توانست رخ ندهد. البته باید عنوان کرد که برخی از دلایل این اتفاقات عدم تعهد پاکستان به توافقات امنیتی و مرزی با ایران بوده است. واقعیت این است که من زمانی که خبر حمله ایران به پاکستان را شنیدم شوکه شدم. مناسباتی که ایران با پاکستان دارد از بسیاری جهات با مناسباتی که ایران با کشورهای هم مرز در غرب خود دارد متفاوت است. براساس تحلیل تاریخی و براساس ساختار سیاسی پاکستان حتی اگر ما روزی را شاهد باشیم که یک دولت مدنی در افغانستان شکل بگیرد شاید باورپذیرتر از این باشد که یک دولت مدنی در پاکستان شکل بگیرد. در طول مدت هشتاد دهه گذشته که کشوری به نام پاکستان شکل گرفته همواره نظامیان بوده اند که قدرت را در این کشور در اختیار داشته اند و یا اینکه در تصمیم گیری ها دخالت داشته اند. به همین دلیل نیز سیاستمداران این کشور بدون حمایت نظامیان دارای جایگاه نیستند. سازمان اطلاعات مجرمانه ارتش پاکستان بخش عمده ای از مناسبات منطقه ای این کشور را امنیتی و نظامی می بیند. این سازمان حتی سابقه فروش اطلاعات به کشورهایی مانند آمریکا، انگلیس، امارات متحده عربی و عربستان را در گذشته داشته است. در شرایط کنونی که دولت در پاکستان یکی از بی ثبات ترین دولت ها در دین کشورهای جهان به شمار می رود انتقادات در درون این کشور نسبت به دخالت نظامیان در سیاست وجود دارد. البته این موضوع در بین کشورهای غربی حامی پاکستان نیز مطرح می شود. به همین دلیل نیز نظامیان در پاکستان از هرگونه چالش نظامی مقطعی خارجی به سود موقعیت خود استفاده می کنند.

این سخن به معنای این است که نظامیان پاکستان از حمله به ایران به سود خود استفاده سیاسی می کنند؟

این اتفاق به دلیل اینکه رسانه ای شد و بازتاب زیادی نیز در رسانه های منطقه و جهان داشت و به محملی نظامی برای

طرفین و به خصوص نظامیان در پاکستان تبدیل شد. در سال های اخیر ایران توانسته عملیات های امنیتی و اطلاعاتی را در داخل خاک پاکستان انجام دهد اما هیچ کدام از این عملیات ها منجر به چنین چالشی بین دو کشور نشده است. به همین دلیل نیز حمله نظامی ایران به خاک پاکستان توجیه ندارد. سیاستمداران در پاکستان در عمل دیکته نظامیان را انجام می دهند. این در حالی است که در اتفاقات اخیر پاکستان بسیاری از قربانیت های گذشته را نادیده گرفت. ایران همواره در زمان های سختی و دشواری اولین حامی پاکستان به شمار می رفته که نمونه بارز آن در ماجرای سیل در پاکستان بود که ایران در بالاترین سطح به این کشور کمک کرد. کمکی که ایران در زمان سیل عظیم پاکستان به این کشور کرد در مناسبات تقریباً همه کشورهای جهان بی سابقه است. در این ماجرا حتی کمک نقدی از سوی ایران به پاکستان صورت گرفت. در شرایط کنونی اما نظامیان پاکستان نیاز داشتند برای حضور در سیاست دلیل جدیدی داشته باشند. در رأس توافقات امنیتی و نظامی ایران پاکستان تأکید شده که این توافقات با احترام به حاکمیت ملی دو طرف ارزش اجرا دارد و در صورتی که حاکمیت ملی طرفین نقض شود فاقد اعتبار است.

ایران گفته است که برای سرکوب تروریست هایی که در پاکستان حضور دارند به خاک این کشور حمله کرده است. این در حالی است که پاکستان مدعی است ایران با این اقدام تمامیت ارضی این کشور را نقض کرده است. آیا از نظر قوانین بین المللی ایران با این اقدام خود تمامیت ارضی پاکستان را نقض کرده است؟

هنگامی که هواپیما، جنگنده و با پهپادهای دو طرف بدون اجازه وارد حریم هوایی کشور دیگر شود نقض قوانین بین المللی به شمار می رود. تنها در شرایطی چنین اتفاق ممکن می شود که یکی از کشورها به تعهدات امنیتی خود در مقابل دیگری عمل نکند. من معقدم در این موضوع این امکان وجود داشت که مسأله با مذاکره پیش برود. حتی اگر هماهنگی هایی نیز در این زمینه صورت می گرفت نیز قابل توجیه نیست. نکته مهم این است که عوامل اصلی تروریستی باید از بین می رفتند. در چنین شرایطی نیاز به این اقدامات نیز نبود و قطعاً تلفات غیر نظامی در دو طرف کاهش پیدا می کرد. از همه مهم تر اینکه بی سابقه ترین تاوان

با توجه به شرایط متشنج منطقه که با حمله آمریکا و انگلیس به یمن در هفته گذشته تشدید شد و از سوی دیگر ادامه جنگ غزه فکری می کند تنش مرزی بین ایران و پاکستان و عراق معادلات منطقه ای را به سمتی سوق خواهد داد؟

اتفاقات در هر کشوری شرایط خاص خود را دارد و باید با توجه به شرایط خاصی که وجود دارد آن را ارزیابی کرد. با این وجود تحولات کلی منطقه به شکلی در حال حرکت است که افرادی مانند نتانیاهو و محافظه کاران طرفدار جنگ در آمریکا به دنبال آن هستند. اسرائیل جنگ را در لبنان نیز آغاز کرده و زیرساخت های تهاجمی و تدافعی حزب الله لبنان را هدف قرار داده است. از سوی دیگر اسرائیل توانست موضعی که یمنی ها علیه اسرائیل داشتند را به یک تهدید بین المللی برای کشورهای مختلف تبدیل کرده تا حملات به صورت روزانه به یمن صورت بگیرد. ایران و آمریکا هر دو از حمله هفتم اکتبر حماس علیه اسرائیل غافلگیر شدند. به همین دلیل نیز دو کشور نباید میز مسقط را رها می کردند. به نظر می رسد نتانیاهو شریایی جدیدی که یحزان را در منطقه ادامه خواهد داد. مگر در حالی که آمریکا نیز به نتیجه برسد که منافع آنها نیز تهدید می شود. در چنین شرایطی تنها راه باقی مانده این است که ایران و آمریکا دوباره به میز مسقط بازگردند.

نگره

همزبده های سنگین تنش هادر دریای سرخ
یمنی ها در چه حالت از مبارزه دست می کشند؟

انصارالله یمن پس از حملات هوایی ایالات متحده و انگلیس تهدید به جنگ تمام عیار کرده اند و تأکید کردند تمام منافع آمریکا و بریتانیا به اهداف مشروع، تبدیل شده است. اخیراً ایالات متحده و بریتانیا در پاسخ به حملات انصار... به کشتی های تجاری در مسیر اسرائیل، صنعا، الحدیده، سعاد و دمار در یمن را مورد حمله قرار دادند. بعد از این حمله قیمت نفت خام برنت به دلیل نگرانی از اختلال در عرضه بیش از ۲ دلار افزایش یافت. داده های ردیابی کشتی های تجاری نشان داد که حداقل ۹ تانکر نفتی بعد از حمله آمریکا، متوقف شده یا از دریای سرخ منحرف شده اند. چه آنکه رسانه های غربی همواره تهران را متهم می کنند که توانایی های نظامی و اطلاعاتی را برای این گروه یمنی برای انجام حملات خود فراهم کرده؛ اما در مقابل، ایران نیز حملات آمریکا را محکوم کرده و تاکنون نیز هیچ نشانه ای مبنی بر اینکه ایران به دنبال درگیری مستقیم باشد یافت نشده است. ناظران سیاسی می گویند حملات یمنی ها کشتی های تجاری را مجبور کرده است تا مسیر طولانی تر و گران تر را برای دورزدن آفریقا و دور ماندن از دریای سرخ انتخاب کنند. استمرار این وضعیت، نگرانی هایی را در مورد تورم و اختلال در زنجیره تأمین کالاها ی اساسی ایجاد کرده است. آن چنان که نرخ حمل و نقل کانتینر برای مسیرهای کلیدی جهانی نیز افزایش یافته است.

پیامدهای اقتصادی حملات یمنی ها

کارشناسان اقتصادی می گویند تشدید فعالیت های نظامی در دریای سرخ در گام اول هزینه اقتصادی را افزایش داده است. چه آنکه دریای سرخ یک مسیر حمل و نقل کلیدی است که قاره آسیا و اروپا را به هم متصل می کند. افزایش نگرانی های امنیتی درباره حفظ کشتی ها از حملات یمنی ها باعث افزایش هزینه های بیمه برای کشتی های تجاری شده و افزایش پرسنل امنیتی در کشتی ها را ضروری کرده است. چندین شرکت حمل و نقل تصمیم گرفته اند مسیر کشتی های خود را به جنوب قاره آفریقا تغییر دهند. از این رو هزینه های حمل و نقل به دلیل افزایش زمان سفر افزایش یافته است. از این رو درگیری در دریای سرخ باعث افزایش فعالیت عبور کشتی ها از کانال سوئز در مصر شده است. مرور حملات قبلی یمنی ها نشان می دهد پیش از جنگ غزه، این گروه کشتی های حمل و نقل نفت عربستان سعودی را نیز در سال ۲۰۱۸ هدف قرار داده و یک کشتی باری اماراتی را در ژانویه ۲۰۲۲ توقیف کرده بود.

کارشناسان روابط بین الملل معتقدند حملات ارتش یمن به کشتیرانی تجاری در دریای سرخ می تواند تلاش ها برای پایان دادن به جنگ های یمن را تضعیف کند. چه آنکه در ماه های اخیر و با میانجی گری چین، عربستان سعودی و انصارالله در مذاکرات طولانی مدت خود برای دستیابی به توافق در مورد خروج نظامی عربستان از یمن و آغاز روند سیاسی درون یمنی پیشرفت کرده بودند؛ اما این مذاکرات با آغاز حمله نظامی اسرائیل به فلسطین متوقف ماند.

چه چیزی می تواند یمنی ها را متوقف کند؟

کارشناسان سیاسی می گویند اگرچه پاسخ نظامی به حملات یمنی ها ممکن است ارزش نمادین و تبلیغاتی برای کشورهای غربی داشته باشد و ممکن است برخی از توانایی های آنها را محدود کند؛ اما تأثیر کلی بر استراتژی آنها برای حمله به اسرائیل و منافع این کشور نخواهد داشت. در حالی که توانایی های نظامی انصارالله در مقایسه با توانایی های تسلیحاتی ایالات متحده محدود است، اما پیشرفت در فناوری تسلیحاتی به آنها اجازه می دهد تا آسیب اقتصادی قابل توجهی را به ویژه از طریق استفاده از سلاح های بدون سرنشین وارد کنند. آن چنان که ائتلاف به رهبری عربستان سعودی که در سال ۲۰۱۵ به یمن حمله کرد، این گروه را تضعیف نکرد بلکه آنها را قوی تر کرد. حملات نظامی فعلی نیز بسیاری از یمنی ها را به حمایت از انصارالله سوق می دهد. حوثی ها با حمایت مردمی احساس قدرت بیشتری می کنند. این بدان معنا نیست که تنها راه پیشرو از طریق تشدید بیشتر است. آنها کاملاً روشن کرده اند که حملات آنها پاسخی به جنگ اسرائیل در غزه است و یک ابتکار مستقل علیه آمریکایی ها در نتیجه اگر جنگ اسرائیل علیه فلسطین به پایان برسد احتمالاً یمنی ها به موضع قبلی خود بازخواهند گشت.

تجربه یمنی ها در مبارزه با بیگانگان

حوثی ها یکی جد چند ساله را با ائتلاف نظامی مجهز و تأمین شده مالی به رهبری عربستان سعودی پشت سر گذاشتند؛ از این رو بعید است که حملات آمریکا و بریتانیا مانع از انجام حملات بیشتر آنها در دریای سرخ شود و در عوض می تواند این گروه را مجبور به تلافی سخت تر کند. در چنین شرایطی یمنی ها احتمالاً حملات خود را به کشتی ها و پایگاه های نظامی آمریکا و انگلیس در سراسر شبه جزیره عربستان گسترش خواهند داد. اگرچه عربستان سعودی تمام تلاش خود را کرده تا از درگیری خارج شود، اما عربستان در ماه های اخیر اولین خط دفاعی اسرائیل در برابر حملات موشکی و پهپادی یمنی ها را انجام داد و برخی از راکت های آنها را سرنگون کرد. بعد از دفاع حوثی ها از مردم فلسطین، احساسات عمومی بسیار قوی علیه دخالت خارجی در این کشور تقویت شد و توانست افکار عمومی یمنی ها را علیه آمریکا و اسرائیل بسیج کند.

اعتراض اروپایی ها به حمله آمریکا

در حالی که ریسی سوناک، نخست وزیر بریتانیا از اقدامات بریتانیا در کنار ایالات متحده برای حمله به یمن دفاع کرده، همزمان او با انتقادات شدید در انگلیس به دلیل عدم دریافت مجوز از پارلمان رو به رو شده است. روسیه نیز به سرعت اقدام کشورهای غربی را محکوم کرد. ماریا زاخاروا، سخنگوی وزارت خارجه روسیه در یک نشست مطبوعاتی بر نگرانی روسیه تأکید کرده و آن را تأییدی بر این موضوع گرفت که موضع آمریکا در شورای امنیت سازمان ملل در دریای سرخ تنها بیانه ای برای تشدید بیشتر تنش در منطقه است. اعتراضاتی که پیش یمنی می شود نیروهای ائتلاف آمریکا را برای حمله جدی تر به یمن تضعیف کند.

خبر

غلامرضا شریعتی:

تک تک آرای مردم بر قدرت ملی کشور می افزاید

عضو کمیسیون عمران مجلس درباره مولفه های اثرگذار بر افزایش مشارکت مردم در انتخابات، بیان کرد: یقیناً آنچه باعث افزایش مشارکت مردم در انتخابات آینده می شود، بحث امید آفرینی است. مردم باید به فریاد خود امیدوار باشند. مردم باید احساس کنند که با مشارکت در انتخابات فریاد آنها بهتر خواهد شد و افرادی که نامزد انتخابات هستند و کسانی که تریبون دارند و کسانی که در جامعه فعال اجتماعی یا سیاسی هستند باید امید را در دل مردم زنده کنند. غلامرضا شریعتی گفت: همان تریبی که مقام معظم رهبری بر جهاد سیاسی تأکید کردند، اگر مسائل و کارکردهای نظام به خوبی برای مردم تبیین شود مردم امیدوار می شوند که مشارکت در انتخابات روی زندگی آنان اثر می گذارد. نماینده مردم پشهر در مجلس شورای اسلامی بیان اینکه از سوی دیگر حضور مردم در پی صندوق های رای مهم است و تک تک آرای مردم بر قدرت ملی کشور می افزاید، تصریح کرد: کاهش مشارکت مردم در انتخابات قطعاً منجر به تضعیف قدرت ملی می شود. حضور پرنرنگ مردم در انتخابات نیز منجر به تقویت قدرت ملی خواهد شد. شریعتی در پایان تأکید کرد: هر کسی که ایران را دوست دارد باید پای صندوق رای بیاید. هر کسی این آب و خاک را دوست دارد باید به وسط میدان بیاید و با مشارکت در انتخابات دشمن را مایوس کند.